

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Když má komora sílu jednoho slona, stát má sílu deseti tisíc slonů

JUDr. Michal Žižlavský, člen představenstva České advokátní komory a řídící partner advokátní kanceláře ZIZLAVSKÝ SIGMUND LEGAL, v rozhovoru pro Studio epravo.cz mluví o tom, proč advokát bez silné stavovské organizace stojí proti státu sám, co znamená pojem „přibalený advokát“, jak komora zabránila přijetí zákona, který by dal FAÚ pravomoc pozastavit výkon advokacie, proč navrhuje uvolnit etický kodex v oblasti náboru klientů, jaké stanovisko k umělé inteligenci představenstvo právě schválilo a proč stojí za zvýšením příspěvku na 14 800 korun.

Michale, jsi advokátem od roku 1991, předtím jsi působil jako soudce. Kdy sis jako advokát poprvé uvědomil, že bez silné stavovské organizace stojíš proti státu úplně sám? Byl tam nějaký konkrétní okamžik nebo impuls?

Paradoxně jsem si to uvědomil ještě dřív, než jsem se advokátem stal. Nedávno mi to připomněl prezident Soudcovské unie Libor Vávra, který vytáhl listinu, na které jsem byl podepsaný – a ta listina zakládala Soudcovskou unii. To bylo v roce 1990. Soudcovská unie tehdy vznikla právě proto, že byla potřeba nezávislé stavovské organizace, která by hájila nezávislost soudců. Teprve potom, co jsem odešel od soudu, jsem se stal advokátem. Česká advokátní komora už existovala, takže se mi to vlastně jen připomnělo.

Chci ale říct jednu důležitou věc. Soudcovská unie je spolek. Hájí samozřejmě důležité hodnoty v oblasti justice, ale nemá na starosti správu soudnictví. Ta je věcí státu a stát ji financuje. Česká advokátní komora oproti tomu správu advokacie vykonává – vykonává přenesenou veřejnou moc na úseku advokacie – a musí se financovat sama. Takže si samozřejmě uvědomuji velký význam toho, že tato profesní organizace existuje. Ale v poslední době si čím dál víc uvědomuji i to, že nesmí být podfinancovaná, aby mohla plnit úkoly, které jí stát svěřil. Bez toho existovat nemůže.

Vymyslel jsi pojem „přibalený advokát“ - advokát stíhaný jen proto, že důsledně hájí klienta. Popsal jsi případ kolegy stíhaného za radu, aby klient nevypovídal. Co se v tobě odehrávalo, když jsi takový spis viděl poprvé? A na rovinu: kolik je podle tebe mezi námi advokátů, kteří věří, že se jich podobné problémy netýkají?

Ptáš se správně, protože takových advokátů bude asi většina. Bohužel to tak je. Já mezi ně nepatřím z jednoho prostého důvodu: jsem členem představenstva už několikáté volební období a představenstvo rozhoduje o pozastavení činnosti advokáta nebo o jeho vyškrtnutí ze seznamu advokátů v případě, že je proti němu vedeno trestní stíhání. A musím říci, že při výkonu této agendy se setkávám až s děsivými případy.

Tento je jeden z nich. Advokát doporučil klientovi – a ani to nebylo v trestním, ale v daňovém řízení – aby využil svého práva se k některým skutečnostem nevyjádřit. Původně byl stíhaný jeho klient a na základě této rady začal být stíhaný i advokát. Proto „přibalený advokát“.

Z mého pohledu je důležité uvědomit si, kdo advokát vlastně je. Je to poslední pojistka mezi svévolí státu a klientem. Jakýsi nárazník mezi světem úředníka a světem klienta. Musí brzdit projevy svévole na straně úředníka nebo státu. A když to bude brzda, která nebrzdí, nebude plnit svou funkci. Přitom

advokát, který v konkrétní věci zastupuje nebo obhájí, je sám zranitelný, pokud proti němu nastoupí celá státní mašinerie a on nebude mít žádnou ochranu.

Jako hlavní cíl České advokátní komory vnímám právě ochranu advokátů před útoky ze strany státní moci a před svévolí úředníků, kteří stát zastupují. Proto jsem si dovolil použít ten expresivní pojem. Přibalený advokát je advokát, kterého stát přibalí ke klientovi, aby se ho zbavil – aby odstranil tu brzdu, tu „právníčinu“, jak někdy říkají, která komplikuje výkon státní moci. Často je to přitom jen důsledné trvání na dodržování zákona.

Uplynulé měsíce ovládla naši redakční terminologii takzvaná kauza FAÚ - návrh zákona o ochraně ekonomických zájmů státu s velmi rozšířenými pravomocemi Finančního analytického úřadu vůči advokacii. Ty sám jsi to přirovnal k poměrům po roce 1948. Silné přirovnání, ale pokud zákonodárce vkládá FAÚ do ruky nástroj zastavit činnost advokáta, bylo přinejmenším na místě. V jakém stavu je projednávání zákona dnes a jak se díváš na posun v odborných diskusích posledních měsíců?

To je velmi důležitá otázka. Nejprve připomenu, co by původní návrh zákona znamenal, kdyby byl přijat. Umožňoval státu, aby prostřednictvím Finančního analytického úřadu pozastavil advokátovi výkon advokacie, pokud by měl za to, že nedodržuje všechny parametry AML. Může to znít líbivě – někdo něco nedodržuje, stát zasáhne a ukončí mu možnost působit jako advokát. Ale my víme, jak jsou předpisy AML složité a jak se na ně nabalují další a další povinnosti. V řadě případů může být diskutabilní, jak má advokát postupovat. A pokud by to vykládal stát, FAÚ, a to třeba za situace, kdy advokát legitimním a legálním způsobem chrání zájem svého klienta, a ukončil mu možnost vykonávat advokacii, je to pro mě poměrně děsivá záležitost.

Nedovedu si představit, že by se advokáti dozvíдали od FAÚ, že jako advokáti končí. Je to přesně to, o čem jsme mluvili v předchozí otázce – systém brzd a protiváh, kde advokát plní důležitou roli proti případné svévoli státu. Proto jsem si to dovolil přirovnat k poměrům po roce 1948, kdy mimochodem existoval zákon s podobným názvem – zákon na ochranu zájmů lidově demokratické republiky. Nevím, jestli to říkám přesně, ale i ta terminologie je poněkud podobná.

A teď k důležité části otázky. Jako Česká advokátní komora a její vedení jsme to nemohli nechat bez povšimnutí. Zpracovali jsme poměrně sofistikované připomínky k návrhu zákona. Oceňuji tady práci Lukáše Trojana, který má na starosti nově vytvořený koordinační výbor pro legislativu. Z více úhlů pohledu jsme dávali dohromady, co by to vlastně znamenalo a jak by to podryvalo samotné základy právního státu. A musím říct, že jsem moc rád, že se podařilo s tím pohnout. Toto – odvážím se říct zvěrstvo – už návrh zákona neobsahuje.

Osm let jsi působil v Legislativní radě vlády, viděl jsi pod pokličku toho, jak v České republice vznikají zákony. Překvapilo tě něco na tom, jak stát ve skutečnosti píše pravidla hry? A co sis z toho odnesl do bojů o zachování legislativní rovnováhy a podstaty advokacie?

Nejvíce mě překvapila jedna věc, a to míra goldplatingu, která se v legislativě objevuje. Musíme transponovat určité normy z Evropské unie, ale úředníci, kteří pracují na legislativě, k tomu často přidávají další a další povinnosti, takže vzniká stav přeregulace. A co mě na tom překvapilo, je, že to často není ani politické zadání. Ministři zodpovědní za jednotlivé úseky legislativy o tom často nevědí. Je to taková tvůrčí dílna úředníků, kteří často nemají kontakt s reálným životem. Někteří z nich nastupují po škole rovnou do funkcí na ministerstvech a tvoří legislativu. Když se pak bavíme s politickou reprezentací, samotné je překvapuje, že to, co je v předloze, původní primární norma Evropské unie vůbec neobsahuje.

Týká se to už zmíněného zákona, ale týká se to také návrhu zákona o odčerpávání majetku. Tam se

objevila taková věc: když má někdo majetek nad milion – je zarážející už jen to, že je tam majetkový census – a není trestně stíháný, ale stýká se s osobami, které páchají trestnou činnost, může mu být majetek postižen. Majetek nad milion je dnes každá nemovitost, je to i auto. Čili bez toho, že by byla osoba trestně stíhána, jí může být majetek zajištěn v rámci trestního řízení. A co dělá advokát? Stýká se se svými klienty. Nemusí vědět, že klient páchá trestnou činnost, nebo ho obhájí – on tu trestnou činnost už páchal, takže se s ním logicky stýká.

Bylo tam velké nebezpečí, že se to obrátí i proti advokátům, protože se stýkají s osobami páchajícími trestnou činností, byť jako profesionálové ve své profesní roli. Toto bylo do zákona položeno takzvaně *naplacato*. Když jsme se podívali do evropské normy, kterou se to zdůvodňovalo, nic takového tam nebylo. Zase to byl *goldplating*, se kterým přišli úředníci příslušného ministerstva. A dokonce pan ministr byl překvapený, že to v původním předpise vůbec takto formulováno není. Tomu jsme se věnovali, protože jsme to riziko zachytili, dali jsme dohromady kvalifikované připomínky a v podobě, ve které to figurovalo v původním návrhu, už to tam není.

Ještě za předchozího představenstva jsi navrhl, aby komora vstupovala do řízení jako tzv. přítel soudu tam, kde jde o celou advokacii. Proč to považuješ za důležité? A vzpomeneš si na situaci, kdy podobný nástroj komoře chyběl?

Tu možnost jsme měli už dříve. Já jsem byl jen jeden z těch, kteří zastávali a zastávají názor, že bychom ji měli více využívat. Řeknu konkrétní případ. Vstupovali jsme takto například do řízení, kde finanční úřad požadoval po advokátovi, aby ve své faktuře uváděl detailní rozpis toho, co pro klienta dělal. Jenže ten advokát zastupoval klienta právě proti tomu finančnímu úřadu, hrozil tam spor, možná trestní stíhání, a finanční úřad tímto způsobem mohl získat detailní informace o strategii obrany klienta ve sporu, který vznikne, nebo v trestním řízení, které se bude odehrávat. To přece odporuje zdravému rozumu.

A to je typický případ, kdy věc přesahuje zájem jednotlivého advokáta a jeho klienta a týká se celé advokacie. Tam jsme do řízení vstoupili. Myslím, že je strašně důležité, abychom to dělali pravidelně ve všech věcech, které dopadají plošně na celou advokacii. Ne proto, abychom řešili jednotlivý případ jednotlivého advokáta a jeho klienta, ale abychom zabránili tomu, aby svévole státní moci dopadala nedůvodným způsobem na někoho, kdo jen využívá svých zákonných práv a legitimně a legálně hájí svá práva.

Jsi momentálně nejdéle sloužící člen představenstva ČAK. Jak se komora v čase posunula a co dnes advokátům nabízí? Rád mluvíš o „bezpečných přístavech“ pro advokáty. Představ si mladého advokáta, který by nadšeně chtěl používat umělou inteligenci, ale má strach z kárných a kontrolních orgánů komory. Co bys mu poradil? A mimochodem - vyšlo už dlouho očekávané stanovisko ČAK k používání AI advokáty?

Ano, schválili jsme ho na posledním představenstvu, takže výkladové stanovisko už je na světě. Nejsem si jistý, jestli už bylo publikováno, protože je to pár dní, co jsme ho schválili, ale v každém případě publikováno bude. A to je právě o tom bezpečném přístavu. Myslím, že úplně nejhorší by bylo, kdyby advokátní komora kárně postihovala advokáty za něco, co vůbec nečekají. Je to podobné jako u soudů, kde očekáváme určitou předvídatelnost rozhodnutí – tady by mělo platit totéž.

Když se ptáš, jak se advokacie vyvíjela – já už jsem taková želva, která je tady hodně dlouho, takže si toho také hodně pamatuji. Začínal jsem v advokacii v době, kdy nebyly mobilní telefony a objevovaly se první těžké přístroje, které člověk nosil v ruce. Na soudech ještě málem nebyly počítače. Doba se co do technologií posunula mílovými kroky. Ale posunula se i v náhledu na různé věci, třeba v oblasti reklamy advokátů. Když jsem vstupoval do advokacie, byla reklama advokáta zakázaná. Byla považována za neslučitelnou s důstojným výkonem advokacie. Dnes jedeme po dálnici a vidíme

billboardy advokátních kanceláří. Vývoj člověk nezastaví. Je to jako když se osidloval Divoký západ a indiáni vytrhávali koleje železného oře – ty koleje tam stejně časem vedly a nic se s tím nedalo dělat. Člověk musí reflektovat realitu, která se vyvíjí.

A když jsem zmínil měnící se přístup komory, myslím, že tady dochází k vývoji ve dvou směrech. Čím dál víc si uvědomujeme, že bychom měli advokátům také dávat určité návody. Přicházejí s tím zejména mladší advokáti, kteří to možná víc oceňují. To je právě výkladové stanovisko o používání umělé inteligence v právních službách. A pak je tady pořád na stole debata o určité šedé zóně. Máme v určitém směru poměrně přísný etický kodex, který ale řada advokátů nedodržuje – a komora to neřeší. Je to šedá zóna a týká se třeba náboru právních služeb. To je věc, kterou teď také považují za aktuální.

Když jsi nakouzl reklamu - kde vidíš hranici mezi důstojnou propagací a něčím, co advokacii jako stavu škodí? Dá se ta hranice konkrétně nakreslit?

Mluvil jsem o tom, jak se vyvíjela advokacie, ale vyvíjel jsem se také já sám. I moje názory na tuto oblast se v čase měnily. V devadesátých letech jsem skutečně přijal názor, že reklama k advokacii nepatří. Postupně jsem ho měnil, dokonce jsem byl průkopníkem některých věcí. Kdysi jsme spolu natočili video Profesionálové jako určitý způsob reklamy, je to víc než deset let. Možná to bylo první video, které natočila advokátní kancelář. A tehdy to také nebylo jednoznačně přijímáno – někomu se to líbilo, někdo to kritizoval. Ono se to prostě vyvíjí. Přestože jsem ta želva, poměrně rád zkouším nové věci a v oblasti PR a reklamy jsem se hodně posunul.

Dnes se už skoro kloním k závěru, že pokud je reklama nevhodná – a v některých případech je, to nezastírám – měl by si na to dělat názor v první řadě klient, ne Česká advokátní komora. Klient by si měl podle obrázku, který o sobě advokát vytváří, udělat obrázek o tom, jestli s takovým člověkem chce spolupracovat a jestli může splnit jeho očekávání. To samozřejmě znamená uvolnění regulace, která je i v evropském srovnání poměrně přísná – oproti Německu, Francii i Holandsku. Určitá hranice tam ale vždycky bude: aby člověk v rámci reklamy nepoužíval falešné informace a falešné údaje, aby pracoval s něčím, co má pravdivý základ, aby nemystifikoval veřejnost nebo jednotlivého klienta, pokud bude připuštěna možnost oslovování jednotlivých klientů. Aby to prostě bylo fér.

Stavovské předpisy vznikaly v jiném tisíciletí, jsou staré více než třicet let a vznikaly v době bez technologií. Kdybych ti dal do ruky pomyslnou červenou tužku - co jsou pro tebe nejpalčivější věci, které bys škrtl na první dobrou?

I když ty předpisy vznikaly v jiném tisíciletí, jak správně říkáš – a je to děsivé – jsou dostatečně obecné. Nejde jen o to, co v nich je, ale postupně se mění i jejich výklad. To je jedna forma úniku. Nemám asi jednu věc, kterou bych považoval za zásadní. Ale myslím si, že volání zejména mladších advokátů se dnes hodně týká náboru právních služeb. Rozumím tomu. Trh právních služeb dnes není lehký, navíc do něj kromě lidských konkurentů vstupují i virtuální AI agenti. Chápu, že je tady volání po tom, abychom mohli používat standardní nástroje náboru klientů, které se v jiných zemích běžně používají.

Zmínil jsem Německo, Francii a Holandsko. Německo a Francie umožňují přímé oslovení klienta. Můžeš nabídnout individuálnímu klientovi právní službu, přestože ji sám nepoptává. My to máme zatím podmíněno tím, že klient musí službu sám poptávat. Oni to umožňují, ale stanoví určité podmínky: nesmí jít o formu nátlaku, nesmí to být takzvané navolávání, kdy někdo obtěžuje klienty telefonáty nebo SMS a nedá se odbýt. Musí to mít prostě nějakou úroveň. A to si dovedu představit i v našem prostředí. Holanďané zase umožňují využívání zprostředkovatelských platform. Připouštějí, aby mezi advokátem a klientem stála online platforma, která propojí toho, kdo právní službu poptává, s tím, kdo ji poskytuje. To má podle mě také určité ratio.

Rozumím tedy tomu, že mladší advokáti, které zastřešuje místopředsedkyně komory Míša Plachká, po něčem takovém volají. Mluvil jsem o tom se Zbyňkem Drobišem, který nad tím tématem hodně přemýšlí, a připravil jsem návrh, abychom uvolnili články 30 až 32 etického kodexu, které zakotvují úpravu náboru klientů. Jde o to, uvolnit je tak, abychom mohli použít některé standardní možnosti získávání klientů, které známe z okolních zemí, jež jsou možná dál než my. Čili aby nebyl plošný zákaz náborových aktivit, ale aby se pro ně stanovily podmínky. Ty podmínky jsou v podstatě tři: aby zůstal zachován volný výběr advokáta klientem, aby tam nebyl prvek nátlaku a aby technologická platforma, pokud do toho bude vstupovat, musela dodržovat všechno, co musí dodržovat advokát – aby nedocházelo k únikům informací a byla zachována mlčenlivost advokáta.

Pouč mě, prosím. Kompetence zasáhnout do stavovských předpisů náleží představenstvu – jste schopni to schválit a uvést do života sami, nebo je k tomu potřeba sněm, tedy až za tři roky?

Myslím, že jsme to schopni posunout sami. Jednak formou výkladových stanovisek, což je případ umělé inteligence, jednak formou změny etického kodexu. Nemůžeme samozřejmě jít do zákona, to vyžaduje složitější proces. Debata o tom probíhá a hlavně bychom neměli zavírat oči před realitou. Malé děti někdy zavírají oči a předpokládají, že realita zmizí. My bychom se jako malé děti chovat neměli, protože už víme, že když oči zavřeme, realita nezmizí. To, o čem mluvím, se v praxi děje. A orgány komory – tedy ne představenstvo – tyto případy v zásadě neřeší, nebo je řeší selektivně. Není dobře, aby se vytáhl z klobouku jeden králík, toho potrestáme a ostatní to můžou dělat. Mělo by se to přizpůsobit současné době.

V očích části veřejnosti má advokacie nálepku stavu, který hájí práva spíš bohatých než těch, kteří jsou v právu. Ty jako insolvenční advokát bys o tom mohl vyprávět hodiny, kolegové trestní advokáti také. Zažil jsi v nedávné době na vlastní kůži, že tě někdo takto neoprávněně osočil, když jsi „jen dobře dělal advokátní práci“?

Zažil jsem to, a víckrát. Řekl bych jednu důležitou věc: i bohatý klient může být v právu. Netýká se to tedy jen rozdělení na chudé, kteří jsou v právu, a bohaté, kteří jsou v nepravu. Pravda je jedna věc – a můžeme si nalít čistého vína – že člověk, který shromáždí určitý majetek, zpravidla disponuje většími prostředky na jeho ochranu než někdo, kdo majetek neshromáždí. Překvapivě někteří lidé, kteří majetek shromáždí, s těmi náklady neúplně počítají a může se jim to vymstít – což je právě oblast insolvenčního práva a restrukturalizací. Ale to nechme stranou.

Bohatí, když to tak chceš rozdělovat, si samozřejmě advokáta platí ze svých prostředků. Chudí mají určité možnosti, jak právní službu využít. Existuje bezplatná právní pomoc, kde Česká advokátní komora odvádí velký kus práce. Existují obhajoby ex offio nebo placené zastoupení v případech zmocněnců zvláště zranitelných obětí, což je novinka. Neznamená to tedy, že když někdo nemá prostředky na advokáta, nemůže dosáhnout na právní zastoupení. Ale složitější to je. Že to ve veřejnosti emočně pracuje, je pravda. Žijeme v rozdělené společnosti, která se polarizuje. Ale nemyslím si, že máme právo, které funguje jen pro horních deset tisíc.

Mnohokrát jsi vstoupil do mediálně přetřásaných kauz, kde advokát nebo insolvenční správce byl předmětem veřejného hněvu, když uzavíral příběh nějakého národního bohatství - SAZKA, OKD, Vítkovice, ČSA. Co tě tyhle extra velké příběhy naučily?

Týká se to asi veřejného obrazu těch kauz. Řeknu to na jednom z případů, které jsi zmínil – ČSA a Smartwings. V době covidu se takzvaně zavřelo nebe. Letadla přestala létat, letecké společnosti měly stále náklady, ale neměly příjmy. Doplatila na to spousta lidí tím, že nemohli letět a přišli o své peníze. Na druhou stranu z pohledu klienta tady byla situace, kterou nijak nezavinil. Nemohl za to, že v důsledku covidu došlo k těmto opatřením. A bylo potřeba jeho úhel pohledu komunikovat,

protože se to týkalo tisíců lidí, tisíců věřitelů. Týkalo se to i státu a státní pomoci, takže to bylo třeba komunikovat jak ve vztahu ke státu, tak k věřitelům.

Uvědomil jsem si na tom, že každý velký případ potřebuje příběh. Pravdivý příběh, ale zjednodušený, protože ty kauzy jsou velmi složité. Když člověk začne popisovat jednotlivé podrobnosti, dopadne jako kuň hlavního hrdiny Atreye v Nekonečném příběhu, který se propadl do bažiny smutku – ztratí se to v naprostém nepochopení. Tady ten jednoduchý příběh zněl: byl covid, zavřelo se nebe, byly náklady, nebyly příjmy. A to je potřeba opakovat. V této konkrétní kauze možná stokrát na všechny možné strany, protože od toho se pak odvíjejí řešení. Jiná věc by byla, kdyby šlo o klienta, který zpronevěřil majetek společnosti a dopláceli na to věřitelé. Ale to, co jsem si na velkých případech uvědomil, je právě potřeba komunikovat srozumitelný příběh.

Téma mediálního obrazu ČAK se v sinusoidách opakovaně vrací. Jak se na podzim 2026 díváš na mediální obraz komory a děláte jako představenstvo dost, abyste byli se stavem spokojeni?

Když už je člověk sám se sebou spokojený, zpravidla to končí špatně. Mám ale pocit, že tady je upřímný zájem komory pod vedením Moniky Novotné – i té části představenstva reprezentované Míšou Plachkou – s veřejným obrazem něco dělat. Narůstá pocit, že je to důležité. Ondra Trubač se tomu také hodně věnuje, Lukáš Trojan také. Je důležité, abychom nevytvářeli plochou reklamu – toho zastánce nejsem – ale abychom dokázali složitá témata komunikovat tak, aby je veřejnost pochopila.

V oblastech, kterým se věnuji já, což jsou restrukturalizace a insolvence, je dlouhodobě pokřivený obraz dluhové problematiky. Schválili jsme si program, který se týká právě této oblasti a jehož cílem je dávat do veřejného prostoru relevantní, pravdivé a srozumitelné informace. Týká se to například důvodů nízkého uspokojení věřitelů v insolvenčních řízeních – jsou to opožděné insolvenční návrhy. Týká se to toho, jak v některých případech negativně dopadá na věřitele souběh trestního a insolvenčního řízení přes zajištění majetku. Jsou to relativně složitá témata. Ale bez toho, že se k nim postavíme čelem a budeme je komunikovat, veřejnost nikdy nepřesvědčíme, že naše práce má smysl.

Advokátní rok začal rozhodnutím představenstva o zvýšení příspěvku od roku 2027 z 10 600 na 14 800 korun a hlasování o něm proběhne na sklonku podzimu. Co se v tobě odehrávalo, když zhruba 170 advokátů poslalo návrh na zmrazení příspěvku a zrušení rozhodnutí představenstva? A jak chápeš polarizaci advokátního stavu - ta debata podle mě vyvolala zbytečnou vlnu nenávisti, která se nemusela odehrávat veřejně na sociálních sítích?

Vzniká tady konflikt, to není potřeba zastírat. Na druhou stranu já konflikt vnímám jako užitečnou věc a myslím si, že opakem konfliktu není klid, ale nezájem. Projevuje se tady to, že nejen česká společnost, ale i česká advokacie je rozdělená. Viděli jsme to i v advokátních volbách – dva silné proudy, jeden zastřešený Moderní advokacíí, druhý Komorou 2.0, které tak trochu stojí proti sobě. Není žádné tajemství, že mně se to nelíbilo. Nepatřím ani do jednoho z těch táborů a mám takovou naivní představu, že chci působit jako svorník, který dává dohromady to dobré z obou stran. Jestli se mi to daří, ať posoudí jiní.

Ozývá se tady mladší část advokátů, kteří vnímají komoru spíš jako servisní organizaci, od které něco očekávají. Nechci to zjednodušovat ani zlehčovat, je to můj názor. A je to tak trochu v protipólu ke starším advokátům nebo advokátům z větších kanceláří, kteří kladou důraz na vytváření prostoru pro svobodný výkon advokacie. Nedá se to šmahem odsoudit. Nebudu ale zastírat, že návrh, který prošel na sněmu – že se dá tímto způsobem zasahovat do operativy představenstva v průběhu volebního období, když se sejde sto advokátů – mi nepřijde úplně šťastný. Dobrá, je to konflikt, který vznikl, a není možné ho brát na lehkou váhu.

Pokud jsme jako představenstvo něco udělali špatně, pak to, že jsme v prvotní fázi nezvládli dobře komunikaci. Pořád jsme u té komunikace. Učíme se to. Já jsem ale osobně přesvědčený, že zvýšení příspěvku je naprosto na místě. Stát na nás přenáší další a další agendy a my máme jen dvě možnosti. Buď je budeme vykonávat – a protože se financujeme sami, musíme je být schopni ufinancovat – nebo je vykonávat nebudeme a pak komora de facto skončí. Tím se vracíme na začátek našeho rozhovoru. Nedovedu si představit existenci advokáta bez zastřešující komory. Pokud má advokát plnit roli pojistky proti zvláštním státním úředníkům, nemůže být pod státem. Pokud nebude mít zastání pod Českou advokátní komorou a o tom, kdy skončí výkon advokacie, bude rozhodovat stát třeba přes FAÚ, protože advokát vyplnil něco špatně ve formuláři AML, nemůže to fungovat. Komora je schopna rozlišit, zda k porušení došlo, nakolik je závažné a jestli brání dalšímu výkonu advokacie.

A představme si, s jakými prostředky vlastně pracujeme. Budu se dívat na slona ne lupou, ale tak, aby to byl big picture. Když odečteme pojištění, které rozpočtem jen protéká, hospodaříme řádově s dvěma sty miliony korun. Státní rozpočet má, pokud se nepletu, objem 2,4 bilionu – zjednoduším to na dva biliony. Když porovnám sílu komory a sílu státu, který v určitých situacích proti ní stojí: má-li komora sílu jednoho slona, stát má sílu deseti tisíc slonů. Pokud chceme sílu komory ještě oslabit, můžeme snižovat poplatky. Skončí to ale tím, že komoru nikdo nebude brát vážně, a hlavně tím, že nebude schopna plnit přenesenou veřejnou moc – a to skončí jejím zánikem.

Je samozřejmě důležité, že komora má kontrolní orgány, které kontrolují hospodaření. To je v pořádku. Ale my prostě určitý objem prostředků potřebujeme. Zvýšení příspěvku je odůvodněno tím, že jsme dostali nové agendy, které musíme zajistit, a to stojí peníze. Stojí to na technice – IT je dnes neskutečně drahé, ty robustní systémy, které potřebujeme. Stojí to na lidské obsluze. Mimochodem, dělali jsme si statistiku: zaměstnanci komory nedosahují celorepublikového mediánu mezd, natož pražského. Nejsou přeplaceni, a někdo ten aparát obsluhovat musí. Takže za rozhodnutím o zvýšení příspěvku stojím a uvidíme, jestli se podaří kolegy přesvědčit. Na druhou stranu si uvědomuji, že když se hlasuje o tom, jestli se mají zvýšit daně, není to lehké. Je to vždycky extrémně těžké dilema.

Za třicet pět let jsi byl v advokacii a justici na řadě pozic – soudce, advokát, insolvenční správce, Právník roku, člen kárného senátu pro soudce. A věřím, že i dnešní debata, kdy hájíš komoru v bitvách, které se vedou, je extrémně těžká. Kde je v tom jako člověk Michal Žižlavský? Co tě nabíjí, jak relaxuješ, kde bereš energii?

Nechci říct, že mám rád konflikty, ale skutečně si myslím, že názorové střety posouvají věci dopředu. Jsou dva typy lidí. Jeden typ, když se mu něco nelíbí, je potichu a říká si, že to nějak přejde a samo se to vyřeší. A pak jsou ti, kteří se ozvou. Já se potýkám s tím, že mě lidé dost často nemají rádi právě proto, že se ozývám, když se mi něco nelíbí. Ale myslím, že je dobře názory vyjadřovat, i když je někdo nechce slyšet. A na druhou stranu se poměrně dlouho a zčásti neúspěšně učím také poslouchat názory ostatních, i když se mi nelíbí.

Největší problém celé společnosti, nejen advokacie, je dnes rozdělení na dva tábory. Do jisté míry je to otázka komunikace mezi těmi dvěma skupinami a ta se nedaří. Ve společnosti se nedaří, v advokacii je to podle mě lepší, ale prvky rozdělení advokátního stavu tady jsou. Takže jestli mě něco motivuje, tak to, že chci, aby komunikace probíhala a abychom se posouvali dopředu. Nežijeme v lehké době a mně není jedno, v jakých podmínkách žijeme a v jakých podmínkách budou žít naše děti. Příklad s rokem 1948 nebyl náhodný. V oblasti práva jsme dnes vystaveni útokům na základní hodnoty právního státu – ochranu vlastnického práva, svobodu podnikání, funkční právní stát v širším smyslu. Pokud tyto hodnoty opustíme, můžeme se velmi snadno vrátit – asi ne do roku 1948, protože doba je jiná, ale do jiné formy života, která se mně osobně líbit nebude.

Co by dnešní Michal Žižlavský poradil začínajícímu advokátovi s kufříkem běžícím po Praze v roce 1991?

Já jsem začínal s radou své školitelky, zkušené soudkyně. Vždycky, když jsem za ní přiběhl s nápadem, jak soudit nějakou věc, mě zarazila a řekla: Michale, otevři si zákon a podívej se do něj. Já to dělám často a často mě překvapí, co tam najdu. To jsem se naučil na začátku kariéry.

A čím jsem starší, tím víc si uvědomuji jednu věc: je strašně důležité poslouchat, co říkají ostatní, i když s nimi člověk nesouhlasí. Pokud z té množiny vyjmem zjevné blázny nebo lidi, kteří porušují všechna pravidla natolik, že nemá cenu je poslouchat, pak právě mladší skupina advokátů je velmi inspirativní. Přicházejí s jinými názory a vnímají dnešní dobu jinak. Když je člověk nebude poslouchat, velmi často se dostane mimo rámec světa, ve kterém oni žijí. Takže kdybych měl říct jednu věc, na které teď pracuji – ještě jednou zdůrazňuji, jen s částečnými úspěchy – je to víc poslouchat. A to je to, co bych taky poradil svému mladšímu já, kdybych se k němu mohl vrátit do roku 1991.

Podívejte se na rozhovor

lt;/center; >

Další články:

- [K otázce zániku mandátů členů zastupitelstev obcí před komunálními volbami v roce 2026](#)
- [Když má komora sílu jednoho slona, stát má sílu deseti tisíc slonů](#)
- [Vydat, či nevydat rozhodnutí podle informačního zákona?](#)
- [Finanční služby na dálku: co přinese nová úprava a co znamená pro investiční společnosti a obchodníky s cennými papíry?](#)
- [Zjišťování zahraničního práva znalcem v oboru Právní vztahy k cizině](#)
- [Zpětné schválení odměny člena statutárního orgánu je přípustné](#)
- [Financování sportovních klubů a veřejná podpora: nová metodika ÚOHS a co z ní plyne pro praxi](#)
- [Jednotné evropské nebe: změna zákona o civilním letectví na obzoru. Od evropského rámce k vnitrostátnímu provedení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 42: \(Ne\)funkčnost automatického průpisu do ESM](#)
- [K volbě školského zařízení nezletilému prozatímním rozhodnutím](#)
- [Co všechno je možné zařadit do bodu pořadu jednání valné hromady s.r.o.](#)